

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

2023-10-18 Nr. S23/10/305

El. paštas: dmm@lrkm.lt
g.dziovenas@lrkm.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

El. paštas: LRVkanceliarija@lrv.lt

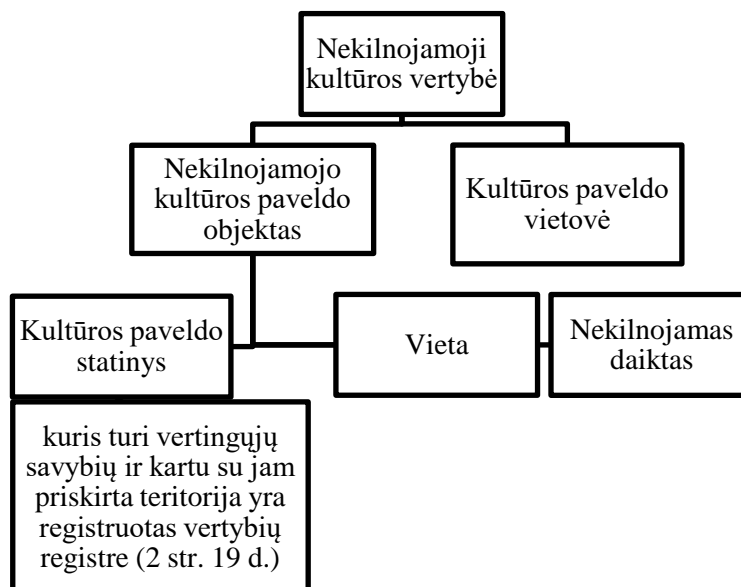
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-733 PAKEITIMO PROJEKTO (IŠDĖSTYMAS NAUJA REDAKCIJA)

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su 2023-10-04 Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) pateiktu derinimui Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 (toliau – **NKPAĮ**) ir kitų susijusių teisės aktų pakeitimų projektu (reg. Nr. 23-14395) (toliau – **Projektu**). Suvokiame šio Kultūros ministerijos atliekamo darbo didžią apimtį ir svarbą, bei palaikome iniciatyvą atnaujinti ir peržiūrėti kultūros paveldą reglamentuojančias teisės normas. Pritariame projekto aiškinamajame rašte deklaruojamiems tikslams, deja, pasigendame paties svarbiausio ir esminio nekilnojamojo kultūros paveldo teisinio reglamentavimo tikslo – tai **nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo efektyvesnio įgyvendinimo**. Būtent šiuo aspektu įvertinę Projektu siūlomą NKPAĮ išdėstymą nauja redakcija, visus siūlymus ir pastabas išskyrėme į dvi dalis:

- 1) Siūlymai dėl sisteminių Projekte pastebėtų prieštaravimų ir trūkumų, kuriems sureguliuoti reikalinga platesnė Projekto nuostatų peržiūra, panaikinimas ir (ar) papildymas ir
 - 2) Pastabos bei siūlymai atskiriems Projekto straipsniams.
- Vadovaudamiesi šia struktūra teikiame žemiau išdėstytus Rūmų siūlymus.

Sisteminiai siūlymai Projekto sprendiniams:

1. Projekto 2 straipsnio 13, 19 ir 23 dalies pakeitimais yra keičiami *nekilnojamosios kultūros vertybės, nekilnojamojo kultūros paveldo objekto ir kultūros paveldo statinio* apibrėžimai. Sistemiskai vertinant šiuos sprendinius ir Projekto 2 straipsnio 23 dalyje pateikiamą nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžimą, vertybė yra nebe pačios vertingosios savybės ar vertingųjų savybių visuma, o visas nekilnojamojo kultūros paveldo objektas (kultūros paveldo statinys ar vieta). Vadinasi, visam nekilnojamojo kultūros paveldo objektui (kultūros paveldo statiniui) turės būti nustatomas vienas iš Projekto 19 straipsnyje apibrėžtų saugojimo režimų, nepriklausomai nuo saugojamų vertybių apimties (kiekio) nekilnojamojo kultūros paveldo objekte – pvz. statinio vertingoji savybė – fasado elementas, kuriam nustatomas rezervinis režimas, vadovaujantis Projektu siūlomu reguliavimu, rezervinis režimas turės būti nustatomas visam statiniui, kartu su jam priskirta teritorija:

Siekiant išvengti šios perteklinės apsaugos, siūlome palikti šiuo metu NKPAĮ galiojančią nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžimą ir Projekto 2 straipsnio 23 dalį išdėstyti taip:

„23. Nekilnojamoji kultūros vertybė – kultūros paveldo objekto ar vietovės reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių, visuomenei svarbių kaip jos kultūrinis turtas, visuma, neatsižvelgiant į tai, kam nuosavybės teise objektas ar vietovė priklauso.“

Taip pat, atsižvelgiant į Projekto 2 straipsnio 19 dalyje pateikiamą nekilnojamojo kultūros paveldo objekto apibrėžimą (visi kultūros paveldo statiniai yra nekilnojamojo kultūros paveldo objektai) siūlome projekto 22, 26, 35 ir 37 straipsniuose vietoje siauresnės kultūros paveldo statinio sąvokos vartoti nekilnojamojo kultūros paveldo objekto sąvoką ir papildyti 2 straipsnio 13 dalyje pateikiamą kultūros paveldo statinio apibrėžimą:

„13. Kultūros paveldo statinys – nekilnojamas daiktas - pastatas, jo dalis, inžinerinis statinys ar jo išlikusi dalis, monumentalus nekilnojamas dailės kūrinys, registruotas kultūros vertybių registre, **kaip sudėtinė kultūros paveldo objekto dalis**“

2. Nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimas yra priemonė jį perduoti ateities kartoms ir susieti su kultūros paveldo vertybėmis formuojamu identitetu. Naudojimas yra siejamas su pritaikymu, tačiau visos nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės yra vienaip ar kitaip naudojamos tik pirmiausia atlikus tvarkybos darbus, todėl naudojimo tinkamumo nustatymas turi būti šio įstatymo prioritetas. Neapibrėžus kultūros vertybių naudojimo, prarandama didžioji dalis tvarkybos tikslingumo bei nesudaromos galimybės kurti tvarias partnerystes (susitarimus). Projekte gausu nuorodų į nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių „naudojimo režimus“ (17 straipsnio 4 dalis, 29 straipsnio 5 dalies 1 punktas), „naudojimo reikalavimus, būdus, sąlygas ar intensyvumą“, vis dėlto, nėra išaiškintas naudojimo turinys ir (ar) pateikiamas šių sąvokų apibrėžimas, kiekvienu atveju, nukreipiant į skirtingą poįstatyminių reguliavimą:

- 2.1. naudojimo reikalavimai nustatomi tipiniuose apsaugos reglamentuose (21 straipsnio 2 dalis);

- 2.2. naudojimo būdai nustatomi individualiame apsaugos reglamente ar specialiajame teritorijų planavimo dokumente (projekto 25 straipsnio 1 dalis, 26 straipsnio 1 dalis, 27 straipsnio 1 dalis);

2.3. naudojimo sąlygos nustatomos apsaugos sutartimis (projekto 24 straipsnio 1 dalis), (nors to paties straipsnio 6 dalyje apibrėžiant apsaugos sutarties turinį, naudojimo sąlygos jau nebeminimos);

2.4. naudojimo sąlygos nustatomos paveldosaugos reikalavimuose (2 straipsnio 26 dalis). Sutinkame, kad atsižvelgiant į saugomo objekto ypatybes naudojimo reikalavimai, būdai ar sąlygos turi būti nustatomos individualiai, vis dėlto, siekiant užtikrinti nuoseklų poįstatyminį reguliavimą ir išvengti kiekvieną kartą skirtingo šių sąvokų apibrėžimo siūlome bendruosius (esminius) naudojimo bruožus pateikti būtent įstatyme ir Projekto 2 straipsnį papildyti šių sąvokų apibrėžimais:

1. **Naudojimo režimas;**
2. **Naudojimo reikalavimai;**
3. **Naudojimo būdai;**
4. **Naudojimo sąlygos.**

Papildomai, formuojant šių sąvokų apibrėžimus, prašome įtraukti paveldo apsauga suinteresuotų institucijų (Rūmų, Lietuvos architektų sąjungos, Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos, Kultūros paveldo ekspertų) atstovus ir surengti bent vieną nuotolinį ir (ar) gyvą susitikimą siūlomiems sąvokų apibrėžimams aptarti.

Siūlome atsisakyti vertinamojo kriterijaus - *naudojimo intensyvumas*, kadangi įstatymu nėra galimybių nustatyti visiems atvejams tinkamų intensyvumo padidėjimo ir (ar) sumažėjimo verčių, pritaikomų didelei kultūros paveldo objektų įvairovei (žr. *detaliau prie pasiūlymų Projekto 26 straipsnio 4 dalies 2 punktui*).

3. Atkreipiame dėmesį į Projekte prieštaringai formuojamą kultūros paveldo vietovių apsaugos reglamentavimą:

- a) kultūros vietovių teritorijos nustatomos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose (17 straipsnio 3 dalis);
- b) nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijų ribas apibrėžia Kultūros paveldo departamento ar savivaldybių sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (14 straipsnio 4 dalis);
- c) nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus (28 straipsnio 1 dalis);
- d) kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planas yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame taip pat nustatomos apsaugos zonos ribos (28 straipsnio 3 dalis).

Sistemiškai įvertinus šiuos Projekto sprendinius išlieka neaišku, koku dokumentu (kompleksinio, specialiojo teritorijų planavimo, vertinimo tarybos sprendimu ar kt.) nustatomos kultūros paveldo teritorijos. Pažymime, kad kultūros paveldo teritorijų nustatymą paskirsčius tarp skirtingų teritorijų planavimo dokumentų rengėjų ir (ar) kitų subjektų, komplikuojasi kompetencijos ribų nustatymas ir didėja skirtingų reikalavimų taikymo analogiškiems saugomiems objektams rizika. Pažymime, kad kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais gali būti nustatoma:

- 1) nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo principai (Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – **TPĮ**) 11 str. 3 d. 4 p.),
- 2) kultūros paveldo vietovių ir kompleksinio kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų teritorijų sistema (TPĮ 12 str. 1 d. 4 p.),
- 3) nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo priemonės, optimali kraštovaizdžio struktūra (TPĮ 14 str. 6 d. 3 p.);
- 4) priemonės gamtos ir nekilnojamajam kultūros paveldui išsaugoti ir naudoti (TPĮ 17 str. 6 d. 5 p.).

Vadovaujantis aukščiau išdėstytomis TPI nuostatomis, akivaizdu, kad kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai nėra skirti nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijos, apsaugos zonos ir (ar) teritorijos-apsaugos zonos teisiniam režimui nustatyti. Nėgana to, kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų rengimui turi teisę vadovauti TPI 40 straipsnio tvarka atestuoti specialistai, neturintys nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų kvalifikacijos. Siekiant užtikrinti tinkamą nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą turėtų būti keičiamos ir TPI 40 str. nuostatos dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus rengiančių atestuotų specialistų kvalifikacijos, numatant reikalavimą kartu būti įgijus ir specialiojo teritorijų planavimo vadovo kvalifikaciją.

Siekiant nuoseklaus ir aiškaus reguliavimo, siūlome suvienodinti aukščiau išdėstytas Projekto nuostatas (pakeisti Projekto 17 straipsnio 3 dalį bei 28 straipsnio 1 ir 3 dalis) ir **kultūros paveldo vietovių teritorijų ir jų ribų nustatymą deleguoti tik Kultūros paveldo departamento ar savivaldybių sudarytoms nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryboms, kadangi teisinė apsauga nekilnojamajai kultūros vertybei taikoma tik kartu su jos užimama teritorija (Projekto 17 straipsnio 1 dalis) ir šios teritorijos nustatymas reikalauja kvalifikuoto kolegialaus organo įvertinimo.**

4. Kultūros paveldo objektų ir vietovių atsparumo klimato kaitos reiškiniams didinimas yra viena aktualiausių temų šiandienos paveldosaugoje. Pabrėžiame, kad ši tema turėtų būti atspindėta ir Projekto sprendiniuose, įskaitant 2 straipsnio 31 dalį, kurioje apibrėžiami pritaikymo darbai. Siekiant šių tikslų, prašome Projektu numatyti partnerystės modelių ir darbų skirtų klimato kaitos prevencijai kompensavimo ir tiesioginio finansavimo tvarkas, stebėsenos modelius ir institucijas atsakingas už stebėseną bei įgyvendinimą (*žr. daugiau apie pasiūlymų Projekto 2 straipsnio 31 daliai ir 37 straipsniui*).
5. Projekte nereglamentuojama saugomo kultūrinio kraštovaizdžio, formuojamo iš nekilnojamojo kultūros vertybių ir jų apsaugos zonų, apsauga, pokyčių kaita ir vertybių apskaita. Nenumatyta institucinė atsakomybė ir (ar) stebėsenos mechanizmai skirti kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimui užtikrinti. Projektu apsiribojama tik pačių objektų kaitos reglamentavimu, nenumatant jų apsupties (kurią galima suvokti-stebėti iš apžvalgos taškų, atkarpų, trasų formuojamų vaizdų) apsaugos ir kaitos reglamentavimo. Pabrėžiame, kad kultūrinis kraštovaizdis apimam vizualiai didesnes erdvines struktūras, nes objektai ir vietovės yra matomi iš ženkla didesnio atstumo (~ 2 km ir daugiau, atsižvelgiant į vietovės reljefą) nei siekia kultūros paveldo vertybių teritorijos ar jų apsaugos zonos. Kultūros paveldo vietovėse ir saugomuose teritorijose nėra nustatomos kultūros paveldo vertybių apsaugos zonos, todėl kultūros paveldo vietovių vizualinė (kultūrinio kraštovaizdžio) apsauga įgauna dar didesnę reikšmę ir prasmę, nes jų išsaugojimas yra neatskiriama nacionalinio identiteto dalis.

Pastabos bei siūlymai atskiriems Projekto straipsniams:

Eil. Nr.	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projekto) nuostata	Argumentuota pastaba	Argumentuotas pasiūlymas
1.	2 str. 17-18 d.	Projekto 28 straipsnyje, skirtame nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugai reglamentuoti, detalizuojamas nekilnojamųjų kultūros vertybių, jų teritorijų, apsaugos zonų, kultūrinių rezervatų ir kultūrinių draustinių tvarkymas ir veiklos juose plėtojimas, tačiau Projekte tiesiogiai niekur nėra įvardinamas pats apsaugos objektas, t. y. ką siekiama apsaugoti. Pažymime, kad aiškiai neidentifikavus saugomo objekto, komplikuojamas įstatymo nuostatų taikymas ir aiškinimas bei apsunkinamas tinkamo poįstatyminio reguliavimo kūrimas. Saugomo objekto įvardinimas leidžia tiksliau parinkti reikiamas priemones bei vėliau įvertinti asmenų ir (ar) institucijų atliekamus veiksmus.	Siūlome papildyti 2 str. nauja 17 d. ir šią dalį išdėstyti taip: „17. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos objektas - kultūros paveldo vertybių autentiškumas bei vertingosios savybės, registruotos Kultūros vertybių registre. “
2.	2 str. 21 d. Nekilnojamojo kultūros paveldo restauravimas – visų išlikusių nekilnojamojo kultūros paveldo autentiškų dalių ar elementų konservavimas, atskirų neišlikusių elementų atkūrimas, nekilnojamosios kultūros vertybės vertingųjų savybių išsaugojimas ir išryškėjimas atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus pagal specialiąsias	Priėmus Projektu siūlomą Restauravimo apibrėžimą, dauguma įprastų restauravimo veiksmy, pvz. statinio elemento - arkos restauravimas taptų negalimi, nes restauravimas dažnu atveju negalės būti atliekamas nepertvarkant laikančiųjų konstrukcijų. Pvz.: arkos ir mūrinės pleištinės sąramos yra laikančiųjų konstrukcijų dalis, kurių restauravimo darbai yra bene dažniausiai taikomi tvarkomieji paveldosaugos darbai užkonservuojant išlikusias dalis ir atkuriant prarastas, kaip tai apibrėžta restauravimo sąvokoje.	Siūlome pakeisti 2 str. 21 d. ir išdėstyti taip: 21. Nekilnojamojo kultūros paveldo restauravimas – visų išlikusių nekilnojamojo kultūros paveldo autentiškų dalių ar elementų konservavimas, atskirų neišlikusių elementų atkūrimas, nekilnojamosios kultūros vertybės vertingųjų savybių išsaugojimas ir išryškėjimas atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius

	technologijas ir nekeičiant kultūros paveldo statinių laikančiųjų konstrukcijų tipo bei jų nepertvarkant.		paveldosaugos darbus pagal specialiąsias technologijas. ir nekeičiant kultūros paveldo statinių laikančiųjų konstrukcijų tipo bei jų nepertvarkant.
3.	2 str. 29 d. Prevenčinės priežiūros darbai – valdytojų vykdomi ar organizuojami kultūros paveldo statinių (taip pat inžinerinių statinių bei nekilnojamosios dailės kūrinių) vertingųjų savybių nekeičiantys ir paprastojo remonto rūšį atitinkantys darbai, nesusiję su esminių statinio reikalavimų užtikrinimu.	Primename, kad avarijos grėsmės pašalinimo darbai dažniausiai yra neatidėliotinos skubos ir pagal aktualią NKPAĮ redakciją, šiuos darbus leidžiama pradėti raštu informavus už paveldo apsaugą atsakingas institucijas jau projekto rengimo metu. Atsižvelgiant į Projekto sprendinius (2 str. 36 ir 38 d.), kyla realus pavojus, kad įsigaliojus Projektu siūlomai NKPAĮ redakcijai, bus prarasta ženkli dalis kultūros paveldo objektų, nes nebus galimybės imtis neatidėliotinių darbų, šalinant avarijos grėsmę, o reikės parengti kapitalinio remonto projektą, atlikti statinio konstrukcijų dalies ekspertizę bei nustatyta tvarka gauti kapitalinio remonto darbus leidžiantį dokumentą per IS „Infostatyba“. Siekiant išvengti tokios situacijos ir užtikrinti operatyvų avarijos grėsmės pašalinimą prašome kapitalinį remontą priskirti prevenčinės priežiūros darbams.	Siūlome papildyti 2 str. 29 d. ir išdėstyti taip: „29. Prevenčinės priežiūros darbai – valdytojų vykdomi ar organizuojami kultūros paveldo statinių (taip pat inžinerinių statinių bei nekilnojamosios dailės kūrinių) vertingųjų savybių nekeičiantys ir paprastojo remonto rūšį atitinkantys darbai. nesusiję su esminių statinio reikalavimų užtikrinimu.
4.	2 str. 31 d. Pritaikymas – kultūros paveldo objekto, jo sudedamųjų dalių, jo teritorijos pertvarkymas naudoti, suderinant valdytojo ir visuomenės poreikius, saugant vertingąsias savybes ir sudarant galimybes atstatyti būklę, buvusią iki šių pakeitimų, siekiant jį atgaivinti ir aktualizuoti, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkybos, statybos ir teritorijos tvarkymo darbus.	Pabrėžiame, kad nekilnojamoje kultūros vertybėje neįrengus reikiamos infrastruktūros šios vertybės negalės būti visų asmenų lankomos, taigi ir nebus prieinamos visuomenei pažinti ir naudotis, t. y. pagrindini Projekto tikslas, deklaruojamas 1 str. 1 d. liks nepasiektas Papildomai siūlome apibrėžime vartoti bendrąją sąvoką apimančią nekilnojamojo kultūros paveldo objektus ir vietas: nekilnojamoji kultūros vertybė – <i>nekilnojamojo kultūros paveldo objektas ar kultūros paveldo vietovė (Projekto 2 str. 23 d.)</i>	Siūlome papildyti 2 str. 31 d. ir išdėstyti taip: „31. Pritaikymas – nekilnojamosios kultūros vertybės kultūros paveldo objekte, jos sudedamųjų dalių, jo teritorijos pertvarkymas naudoti ir universalus dizaino priemonių diegimas naudoti, suderinant valdytojo ir visuomenės poreikius, saugant vertingąsias savybes ir sudarant galimybes atstatyti būklę, buvusią iki šių pakeitimų siekiant jas atgaivinti ir aktualizuoti atliekant tyrimais pagrįstus

			tvarkybos, statybos ir teritorijos tvarkymo darbus.“
5.	2 str. 33 d. Specialios technologijos – tradicinės, autentiškos, istoriškai susiklosčiusios tvarkybos darbų atlikimo technologijos.	Specialiąsias technologijas apibrėžiant kaip „autentiškas ir istoriškai susiklosčiusias“ ypatingai susiaurinamas taikomų technologijų pasirinkimas. Šis ribojimas neleis užtikrinti kokybiško tvarkybos darbų atlikimo - pašalinti cheminę ar biologinę taršą, pritvirtinti ar sustiprinti atšokusias ar irstančias dalis. Siekiant laikytis autentiškų technologijų reikalavimo tvarkybai reikalingos plytos turės būti išdegtos malkomis kūrenamoje krosnyje ir pan. Rūmų vertinimu, būtiną papildymą, kuris leistų naudoti šiuolaikines medžiagas ir technologijas, reikalingas kokybiškam autentiškumo išsaugojimui.	Vadovaudamiesi Paveldo tvarkybos reglamentu PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“ patvirtintu 2013-09-25 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. IV-663 „Dėl paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“ patvirtinimo“ 6 punktu siūlome papildyti Projekto 2 str. 33 d. ir išdėstyti taip: „33. Specialios technologijos - pirminės ar istoriškai susiklosčiusios darbų atlikimo technologijos ar kitos technologijos, nustatytos tvarkybos darbų projekte. tradicinės, autentiškos, istoriškai susiklosčiusios tvarkybos darbų atlikimo technologijos.
6.	2 str. 35 d. Taikomieji tyrimai – ardomieji ir neardomieji tyrimo darbai, atliekami norint gauti naujų žinių ir skirti specifiniams praktiniams tikslams pasiekti arba uždaviniams spręsti.	Taikomųjų tyrimų sąvoka dubliuoja ir apibrėžia tą patį objektą – taikomuosius mokslinius tyrimus – reglamentuojamus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 2 str. 27 d.	Vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013-12-23 įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ 11 p. siūlome tos pačios sąvokos neapibrėžti atskirai dviejuose įstatymuose ir išbraukti 2 str. 35 d. , ir Projekto 31 str. 4 d. pateikti nuorodą į Mokslo ir studijų įstatymą ir išdėstyti taip: „4. Taikomuosius mokslinius tyrimus, kaip jie apibrėžti Mokslo ir studijų įstatyme, atliekamus vykdant objekto ar vietovės atskleidimo procedūras, organizuoja

			Departamentas arba savivaldybės administracija, atsižvelgiant į galimą nekilnojamosios kultūros vertybės reikšmingumo lygmenį.“
7.	2 str. 36 d. Tvarkyba – nekilnojamajam kultūros paveldui išsaugoti atliekami tvarkomieji paveldosaugos ir tvarkomieji statybos darbai, šių darbų planavimas ir projektavimas	Prašome tvarkybos darbų apibrėžime numatyti, kad tvarkybos darbai projektuojami remiantis tyrimų duomenimis. Pabrėžiame, kad tyrimai yra pagrindas nustatyti ir parinkti tinkamas specialiąsias technologijas, medžiagas ir procesus, pagrįsti tvarkybos darbų projekto sprendinius bei tinkamai juos įgyvendinti. Nuoroda į tyrimus taip pat reikalinga siekiant suvienodinti Projekto nuostatas tarpusavyje, pvz. su 2 str. 31 d. „<...> <u>atliekant tyrimais pagrįstus tvarkybos, statybos ir teritorijos tvarkymo darbus</u> “.	Siūlome papildyti Projekto 2 str. 36 d. ir išdėstyti taip: „36. Tvarkyba – nekilnojamajam kultūros paveldui išsaugoti atliekami tyrimais pagrįsti tvarkomieji paveldosaugos ir tvarkomieji statybos darbai, šių darbų planavimas ir projektavimas.“
8.	2 str. 38 d. Tvarkomieji paveldosaugos darbai – konservavimo ir restauravimo darbai, atliekami pagal specialias technologijas, užtikrinančias autentiškumo išsaugojimą	Tik konservavimas gali užtikrinti autentiškumo išsaugojimą, nes netaikomi invaziniai procesai ir formuojamas apsauginis sluoksnis. Tuo tarpu, restauravimas yra procesas, kuris neišvengiamai keičia autentiškumą, t. y. prideda neautentiškų dalių ir šių dalių tvirtinimui reikalauja invazijos į išlikusias autentiškas dalis, taip vėlgi prarandant dalį autentiškumo. Restauruojant atkurtos prarastos dalys jau nebėra autentiškos. Pvz.: restauruojant mūrinį elementą reikalingas restauracinio mūro surišimas su restauruojamu mūru, dėl ko tenka išimti pažeistų plytų šakneles ir į jų vietas įstatyti restauracines plytas, todėl siūlome atsisakyti sąlygos autentiškumo išsaugojimas ir papildomai, vadovaujantis Projekto 4 str. 1 d. 3 p., tvarkomųjų paveldosaugos darbų tikslus papildyti atstatymu ir pritaikymu naudoti.	Siūlome pakeisti Projekto 2 str. 38 d. ir išdėstyti taip: „38. Tvarkomieji paveldosaugos darbai – atstatymo, pritaikymo naudoti, konservavimo ir restauravimo darbai, atliekami pagal specialias technologijas. užtikrinančias autentiškumo išsaugojimą “

9.	3 str. 3 d. 10 ir 11 p. memorialinis ir dailės nekilnojamasis kultūros paveldas	Projekto 3 str. 3 d. galimai padaryta korektūros klaida, nes memorialiniai statiniai priskiriami 3 str. 3 d. 10 p. kategorijai (objektai, skirti reikšmingiems kultūros ir valstybės istorijos įvykiams ar asmenybėms atminti), todėl neturėtų būti papildomai išskiriami ir 11 p. kaip dailės nekilnojamasis kultūros paveldas.	Siūlome pakeisti projekto 3 str. 3 d. 11 p. ir išbraukti memorialinius statinius: „11) dailės – monumentaliosios dailės kūriniai, koplytėlės, koplytstulpiai, stogastulpiai, monumentalieji kryžiai, memorialiniai statiniai ir kiti nekilnojamasis dailės kūriniai (altoriai, sakyklos, krikštyklos, antkapiniai ir kiti atminties bei dekoratyviniai paminklai interjeruose ir eksterjeruose, sienų tapyba, skulptūra, lipdyba ir drožyba architektūrinio ansamblio dekore, krosnys ir židiniai), tiesiogiai susiję su jų užimama ir naudoti reikalinga teritorija, ar statiniu;“
----	---	--	---

10.	3 str. 2 d. 14 p. kraštovaizdžio – statiniai, jų kompleksai, vietos ar vietovės, kurie yra sudėtinė kultūrinio kraštovaizdžio dalis.	<p>Projekte neregamentuojama kultūrinio kraštovaizdžio apsauga, pokyčių kaita ir vertybių apskaita. Nenumatyta institucinė atsakomybė ir (ar) stebėsenos mechanizmai skirti kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimui užtikrinti. Apsiribojama tik pačių objektų kaitos reglamentavimu, nenumatant jų apsupties (kurią galima suvokti-stebėti iš apžvalgos taškų, atkarpų, trasų formuojamų vaizdų) apsaugos ir kaitos reglamentavimo. Pabrėžiame, kad kultūrinis kraštovaizdis apima vizualiai didesnes erdvines struktūras, nes objektai ir vietovės yra matomi iš ženkla didesnio atstumo (~ 2 km ir daugiau, atsižvelgiant į vietovės reljefą) nei siekia kultūros paveldo vertybių teritorijos ar jų apsaugos zonos. Kultūros paveldo vietovėse ir saugomose teritorijose nėra nustatomos kultūros paveldo vertybių apsaugos zonos, todėl kultūros paveldo vietovių vizualinė (kultūrinio kraštovaizdžio) apsauga įgauna dar didesnę reikšmę ir prasmę, nes jų išsaugojimas yra neatskiriama nacionalinio identiteto dalis.</p> <p>Primename, kad vadovaujantis Projekto 2 str. 23 d. nekilnojamoji kultūros vertybė apima nekilnojamojo kultūros paveldo objektą ir kultūros paveldo vietovę.</p>	<p>Siūlome papildyti Projekto 2 str. saugomo kultūrinio kraštovaizdžio sąvoka ir apibrėžimą išdėstyti taip:</p> <p>„Saugomas kultūrinis kraštovaizdis - įvairių nekilnojamųjų kultūros vertybių visumos pagrindu suformuota, integralios urbanistinės, agrarinės, inžinerinės, susisiekimo, rekreacinės ir gamtinės teritorinių struktūrų dalis ir neatsiejama šių struktūrų materialinė ypatybė. Saugomi kultūriniai kraštovaizdžiai - archajiškas, kaimiškas, techninis inžinerinis ir miestiškasis - sudaro Lietuvos kultūrinio kraštovaizdžio sistemos vertingiausią dalį ir yra valstybės identiteto dalis.“</p> <p>Taip pat pakeisti Projekto 3 str. 2 d. 14 p. ir išdėstyti taip:</p> <p>„14. kraštovaizdžio – nekilnojamoji kultūros vertybė, formuojanti saugomą kultūrinį kraštovaizdį statiniai, — jų kompleksai, vietos ar vietovės, kurie kuri yra sudėtinė saugomo kultūrinio kraštovaizdžio dalis.“</p>
11.	17 str. 5 d. Draustinyje, rezervate, valstybiniame parke ar kultūros paveldo vietovėje esančios nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugos zonos nenustatomos. Šiuo atveju draustinio,	Siūlome atsisakyti Projekto 17 str. 5 d., kuria numatoma, kad draustinyje, rezervate, valstybiniame parke ar kultūros paveldo vietovėje esančios nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugos zonos nenustatomos. Į šių teritorijų planavimo dokumentus ir	Siūlome Projekto 17 str. 5 d. išbraukti:
			5. Draustinyje, rezervate, valstybiniame parke ar kultūros paveldo vietovėje esančios nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugos

	<p>rezervato, valstybinio parko ar kultūros paveldo vietovės teritorijų planavimo dokumentai ir (ar) šių saugomų teritorijų nuostatai papildomi reikalavimais, užtikrinančiais nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugą nuo neigiamo fizinio ar vizualinio poveikio.</p>	<p>(ar) saugomų teritorijų nuostatus įtraukiant papildomus reikalavimus, užtikrinančius nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugą nuo neigiamo fizinio ar vizualinio poveikio, reikalavimai bus taikomi visai teritorijai, nes planavimo dokumentuose negalės būti išskiriamos individualios vertybės. Tokiu būdu, visam draustiniui, rezervatui ar valstybiniam parkui bus nustatyti pertekliniai apribojimai apsunkinantys teritorijos priežiūrą ir naudojimą.</p> <p>Pažymime, kad kiekvienu atveju, nepriklausomai nuo nekilnojamosios kultūros vertybės buvimo vietos, apsaugos zonos turi būti nustatomos konkrečiai vertybei, zonos dydį pagrindžiant nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sprendimu.</p>	<p>zonos nenustatomos. Šiuo atveju draustinio, rezervato, valstybinio parko ar kultūros paveldo vietovės teritorijų planavimo dokumentai ir (ar) šių saugomų teritorijų nuostatai papildomi reikalavimais, užtikrinančiais nekilnojamosios kultūros vertybės apsaugą nuo neigiamo fizinio ar vizualinio poveikio.</p>
12.	<p>26 str. 4 d. 2 p. didinti paskelbtų saugomais kultūros paveldo statinių naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius ir vertingąsias savybes.</p>	<p>Nepritariame Projekto 26 str. 4 d. 2 p., nes visi apribojimai, susiję su naudojimo intensyvumu, mansardų įrengimu, planinių struktūrų pokyčiais turi būti individualiai pritaikomi konkrečiam objektui ir detalizuojami būtent individualiame apsaugos reglamente.</p> <p>Ši nuostata prieštarauja to paties 26 straipsnio esmei: paveldo objektai skelbiami saugomais, kad būtų užtikrinamas šių objektų viešas pažinimas ir naudojimas, kas neišvengiamai padidina tokių pastatų naudojimo intensyvumą. Kartu intensyvumo augimas nulemia poreikį tokius pastatus naudoti saugiai ir patogiai, t. y. užtikrinti prieigą visų judumo galimybių asmenims. Vis dėlto, primename, kad įstatymo pagrindinis tikslas yra ne tik išsaugoti nekilnojamojo kultūros paveldą, bet ir sudaryti sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis (Projekto 1 str. 1 d.). Šių pirminių įstatymo tikslų įgyvendinimas verčia</p>	<p>Atsižvelgdami į pateiktas pastabas ir visiems atvejams tinkamų intensyvumo padidėjimo ir (ar) sumažėjimo verčių reguliavimo įstatymu problematiką (pernelyg kazuistinis ir smulkus reguliavimas siekiant nustatyti vertes arba programuojami ginčai tarp valdytojų ir priežiūros subjektų dėl intensyvumo padidėjimo, jei sąvoka būtų paliekama neapibrėžta) siūlome Projekto 26 str. 4 d. 2 p. išbraukti:</p> <p>„2) didinti paskelbtų saugomais kultūros paveldo statinių naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius ir vertingąsias savybes.“</p>

		<p>nekilnojamojo kultūros paveldo objektus pritaikyti naudojimui ir ieškoti balanso tarp naudojimo intensyvumo ir neišvengiamo, bet kontroliuojamo poveikio vertingosioms savybėms.</p> <p>Pateikiame aktualų pavyzdį:</p> <p>Dalis saugomų pastatų šiuo metu yra visiškai apleisti ir nenaudojami (pvz, Bokšto g. 21A, Vilnius). Jei šis pastatas būtų restauruotas ir pradėtas naudoti jo naudojimo intensyvumas neišvengiamai padidėtų (nes apleisto pastato naudojimo intensyvumas skaitine išraiška gali būti prilyginamas nuliui). Vadovaujantis Projektu siūlomu reguliavimu, pastatas negalėtų būti pritaikytas jokiai funkcijai, nes tai reikštų naudojimo intensyvumo didinimą. Mansardinio aukšto atstatymas taip pat neleidžiamas, nes tai būtų laikoma nauja mansarda (objektas šiuo metu neturi stogo, tai reiškia, pastate nėra mansardos ir įrengtas tik laikinas stogas apsaugantis nuo atmosferos poveikio).</p>	
13.	<p>34 str. 6 d. Projektiniai pasiūlymai privalomi, kai sukuriamos naujos, iki tol nebuvę, nekilnojamosios kultūros vertybės dalys ar elementai arba <u>kai atkuriamos tokios vertybės prarastos dalys ar elementai</u>. Projektiniai pasiūlymai <u>viešinami visais atvejais</u>.</p>	<p>Sistemiškai vertinant projekto 34 str. 6 d. su 2 str. 21 d. (nekilnojamojo kultūros paveldo restauravimo apibrėžimas) restauravimui nustatomas reikalavimas rengti ir viešinti projektinius pasiūlymus.</p> <p>Pažymime, kad restauravimas visais atvejais yra mokslinio tyrimo ir duomenų analizės reikalaujanti veikla, kurią gali atlikti tik tinkamą kvalifikaciją įgiję specialistai.</p> <p>Tvarkyba negali būti grindžiama daugumos nuomone ir tvarkybos sprendiniai visais atvejais turi būti paremti mokslinių, istorinių tyrimų duomenimis. Negana to, ne visi sprendiniai gali būti priimami rengiant projektą. Dalyje nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, vykdant restauravimo darbus, padėtis keičiasi nuolat,</p>	<p>Siūlome pakeisti Projekto 34 str. 6 d. ir išdėstyti taip:</p> <p>„6. Projektiniai pasiūlymai privalomi, kai sukuriamos naujos, iki tol nebuvę, nekilnojamosios kultūros vertybės dalys ar elementai arba kai atkuriamos tokios vertybės prarastos dalys ar elementai. Projektiniai pasiūlymai viešinami visais atvejais.</p>

		<p>kartais net keletą kartų per dieną ir specialistas turi priimti sprendimus čia ir dabar, todėl sprendinių viešinimas gali būti praktikoje neįgyvendinamas, dėl pavojaus vertingosioms savybėms, uždelsus laiku priimti sprendimą (pvz. darbų sezoniškumas, klimato sąlygų kaita ir t.t.)</p> <p>Papildomai primename, kad atestuotų specialistų restauratorių ir architektų veiklai taikomi profesinės etikos reikalavimai, už kurių pažeidimus taikomos poveikio priemonės – atestato (teisės verstis veikla) stabdymas ar panaikinimas. T. y. šie specialistai savo būsima karjera atsako už tinkamą vertingųjų savybių išsaugojimą.</p>	
14.	<p>34 str. 24 d. <u>Atstatant išsaugomos nekilnojamosios kultūros vertybės išlikusios dalys ir elementai, jie gražinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos buvusios, bet neišlikusios dalys ir elementai. Atstatant naudojamos autentiškos medžiagos ir specialiosios technologijos.</u></p>	<p>Reikalingas formuluotės tikslinimas, kadangi neaišku kokių objektų atstatymas reguliuojamas.</p> <p>Taip pat ne visada įmanoma panaudoti autentiškas medžiagas ir specialiąsias technologijas taip, kaip jos apibrėžtos Projektu siūlomoje redakcijoje. Atskirais atvejais autentiškų medžiagų ir technologijų naudojimas gali neužtikrinti reikiamo atstatomų dalių stabilumo. Pvz.: atstatinėjama dalis, kuri nugriuvo dėl to, kad buvo pastatyta iš blogai išdegtų plytų ir netinkamo skiedinio. Jei tiksliai bus pakartojamos neišlikusios dalys ar elementai atstatymo darbai gali būti neefektyvūs ir trumpalaikiai.</p>	<p>Siūlome pakeisti Projekto 34 str. 24 d. ir išdėstyti taip:</p> <p>„24. Atstatant nekilnojamojo kultūros paveldo objektus išsaugomos nekilnojamosios kultūros vertybės, išlikusios dalys ir elementai, jie gražinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos buvusios, bei neišlikusios dalys ir elementai. Atstatant naudojamos autentiškos medžiagos ir specialiosios technologijos.</p>
15.	<p>35 str. 14 ir 15 d.</p>	<p>Korektūros klaida - neteisinga nuoroda į 11 d., kurioje reguliuojami užsienyje įgytos teisės pripažinimas.</p>	<p>Siūlome pakeisti 35 str. 14 ir 15 d. nukreipiant į 35 str. 7 d.</p> <p>„14. Vadovauti kultūros paveldo objekto ir kultūros paveldo statinio tvarkybos ir (ar) statybos (siekiant pritaikyti) darbų projektavimui ir projekto sprendinių įgyvendinimo priežiūrai turi teisę šio</p>

			<p>straipsnio 41 7 dalyje nustatyta tvarka atestuoti architektai ir statybos inžinieriai, šio įstatymo nustatyta tvarka įgiję teisę vadovauti kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių tvarkybos darbų projektavimui ar tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrai.</p> <p>15. Vadovauti kultūros paveldo objekto ir kultūros paveldo statinio tvarkybos darbų ir (ar) statybos (siekiant pritaikyti) darbų vykdymui, atlikti jų techninę priežiūrą turi teisę šio straipsnio 41 7 dalyje nustatyta tvarka atestuoti architektai ir statybos inžinieriai, šio įstatymo nustatyta tvarka įgiję teisę vadovauti kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių tvarkybos darbų projektavimui ar tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrai.“</p>
16.	<p>35 str. 16 d. Vadovauti kultūros paveldo objekto ir kultūros paveldo statinio statybos (siekiant pritaikyti) darbų vykdymui, kai tvarkybos darbai neatliekami, tokio statinio ekspertizei, tokio statinio statybos techninei priežiūrai turi teisę Statybos įstatyme nustatyta tvarka ir jame nustatytus reikalavimus atitinkantys atestuoti architektai ir statybos inžinieriai.</p>	<p>Ši nuostata neatitinka Statybos įstatymo 12 str. 20 ir 21 d. reglamentavimo. Statybos įstatymo 12 str. 20 d. pagrindu gali būti suteikiama teisė eiti vadovo pareigas statiniuose esančiuose kultūros paveldo objekto teritorijoje jo apsaugos zonoje ar kultūros paveldo vietoje, <u>išskyrus kultūros paveldo objektus ir kultūros paveldo statinius.</u> Vadovaujantis to paties Statybos įstatymo 12 str. 21 d. tam, kad galėtų eiti vadovo pareigas nekilnojamame kultūros paveldo objekte, atestuotas architektas ar statybos inžinierius papildomai turi būti ir NKPAĮ numatyta tvarka įgijęs teisę vadovauti tvarkybos projektavimo ir statybos darbams, t. y. Statybos įstatymu nesuteikiama teisė kultūros paveldo objekte ir (ar) kultūros paveldo</p>	<p>Siūlome išbraukti 35 str. 16 d.:</p> <p>16. Vadovauti kultūros paveldo objekto ir kultūros paveldo statinio statybos (siekiant pritaikyti) darbų vykdymui, kai tvarkybos darbai neatliekami, tokio statinio ekspertizei, tokio statinio statybos techninei priežiūrai turi teisę Statybos įstatyme nustatyta tvarka ir jame nustatytus reikalavimus atitinkantys atestuoti architektai ir statybos inžinieriai.</p>

		statinyje vykdyti statybos darbus tik Statybos įstatymo nustatyta tvarka atestuotiesiems specialistams. Pabrėžiame, kad nekilnojamame kultūros paveldo objekte galimi tik tvarkomieji statybos darbai, kuriems vadovauti gali tik tvarkybos specialistai. Priešingu atveju, kiltų didelė netinkamų, paveldosaugos kompetencijos neturinčių, specialistų veiksmų ir paveldo niokojimo rizika.	
17.	37 str. Nekilnojamųjų kultūros vertybių prieinamumas	Atkreipiame dėmesį, kad 37 str. neužsimenama apie nekilnojamųjų kultūros vertybių fizinio pasiekiamumo įvairioms žmonių grupėms (neįgaliesiems, senjorams, mamoms su vaikais ir kt.) įrengimą – t. y. būtinybę diegti universalaus dizaino principus kultūros paveldo vertybėse. Šią būtinybę reikia įteisinti ne tik 37 str., bet ir papildyti Projekto 2 str. 31 d. pateikiamą pritaikymo apibrėžimą (<i>žr. šios lentelės 4 punktą</i>).	Siūlome papildyti Projekto 37 straipsnį 5 dalimi ir ją išdėstyti taip: „5. Didinant nekilnojamųjų kultūros vertybių prieinamumą diegiamos universalaus dizaino priemonės.“
18.	45 str. 1 d. Valstybinės nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programos finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Savivaldybių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programos finansuojamos savivaldybių biudžeto lėšomis.	Projektu numatomas finansavimas tik biudžeto lėšomis, tuo tarpu, tiek tarptautinė praktika tiek Lietuvos Respublikos bendrojo plano, patvirtinto 2021-10-06 Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ sprendiniuose numatyta galimybė steigti įvairius fondus (privatų ir (ar) mišrių lėšų pagrindu). Šie fondai galėtų būti steigiami tvarkybos darbams, įvairių partnerysčių sutarčių pagrindu formuojami telkti lėšas paveldo atgaivinimui ir aktualizavimui, taip pat suteiktą galimybę plėtoti kultūros paveldo išsaugojimo mecenatų kategoriją ar pan.	Siūlome 45 str. 1 d. papildyti ir išdėstyti taip: „1. Valstybinės ir savivaldybių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programos finansuojamos valstybės, savivaldybių biudžeto ir (ar) kitomis lėšomis. Savivaldybių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programos finansuojamos savivaldybių biudžeto lėšomis.“
19.	48 str. 3 d. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos išduoti atestatai, suteikiantys teisę vykdyti 34 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, prilyginami šio įstatymo nustatyta	Pažymime, kad ši nuostata leis mažai patirties sukaupusiems specialistams tapti aukščiausios (trečios) kategorijos paveldo specialistais ir eiti pareigas reikšmingo lygmens objektuose. Palaikome	Siūlome pakeisti Projekto 48 str. 3 d. ir išdėstyti taip:

	<p>tvarka išduotiems kvalifikacijos atestatams, suteikiantiems teisę vykdyti trečiosios kvalifikacinės kategorijos atitinkamos rūšies ir specializacijos veiklą.</p>	<p>kvalifikacinių kategorijų sugrąžinimą, tačiau išreiškiamo susirūpinimą, kad mažiau patirties sukaupusių atestuotų specialistų veikla gali sąlygoti netyčinės žalos paveldui sukėlimą, taip pat „automatiniu“ trečios kategorijos suteikimu, sukuriama nelygiavertė padėtis tarp specialistų atestuotų iki Projekto įsigaliojimo ir atestuotų po Projekto įsigaliojimo. Siekiant to išvengti, Rūmų vertinimu, kvalifikacinių kategorijų sugrąžinimas nuosekliai turi būti taikomas visiems atestuoties specialistams, įskaitant ir tuos, kuriems atestatai išduoti iki planuojamo Projekto įsigaliojimo datos.</p>	<p>„3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos išduoti atestatai, suteikiantys teisę vykdyti 34 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, prilyginami šio įstatymo nustatyta tvarka išduotiems kvalifikacijos atestatams, suteikiantiems teisę vykdyti trečiosios kvalifikacinės kategorijos atitinkamos rūšies ir specializacijos veiklą iki 35 straipsnio 12 dalyje numatyto periodinio kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančių dokumentų pateikimo Kultūros ministerijai datos. Kvalifikacijos tobulinimo metu, asmenys, kuriems atestatai buvo išduoti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, papildomai atestavimo komisijai pristato savo atliktus darbus. Atestavimo komisija, įvertinusi pateiktus duomenis, priima sprendimą dėl 35 straipsnio 3 dalyje nurodytos kvalifikacinės kategorijos suteikimo. Atestavimo komisijos teikimu, asmenims išduodamas naujas kvalifikacijos atestatas su nurodyta kvalifikacine kategorija.</p>
20.	<p>2 str. 13 d. Kultūros paveldo statinys – nekilnojamasis daiktas - pastatas, – jo dalis, inžinerinis statinys ar jo išlikusi dalis, monumentalus nekilnojamasis dailės kūrinys, registruotas kultūros vertybių registre.</p>	<p>Projektu pakeitus kultūros paveldo statinio apibrėžimą pasikeičia kultūros paveldo vertinimo tarybų aktų pagrindu registruotų "<i>vertingų savybių požymių turinčių, bet neturinčių nustatytų vertingųjų savybių</i>" objektų teisinis statusas. Vadovaujantis aktualia NKPAĮ redakcija šie objektai yra kultūros paveldo statiniai, tačiau priėmus siūlomus pakeitimus šie objektai nebegalės būti priskiriami kultūros paveldo statiniams ir iš esmės nebeturės aiškaus juridinio statuso.</p>	<p>Siekiant kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais nustatytus „<i>vertingų savybių požymių turinčius, bet neturinčius nustatytų vertingųjų savybių</i>“ objektus klasifikuoti ir suteikti tam tikrą apsaugą, vadovaudamiesi Projekto 14 str. 2 d. siūlome poįstatyminiais aktais numatyti jų įtraukimą į skaitmeninį sisteminių sąrašą (inventorių).</p> <p>Analogiškai Projekto pagrindu atliekant poįstatyminio reguliavimo pakeitimus</p>

			siūlome aiškiai įtvirtinti sąlygą, kad teritorijų ribų planuose pažymėtas gatvių užstatymo išsklotines formuoja tik kultūros vertybių registre užregistruotos nekilnojamųjų kultūros vertybių vertingosios savybės.
--	--	--	---

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas

Lietuvos architektų sąjunga palaiko ir pritaria aukščiau išdėstytiems Lietuvos architektų rūmų siūlymams ir pastaboms.

Lietuvos architektų sąjungos pirmininkas

Gintaras Balčytis